

Sygn. akt VII U 913/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 kwietnia 2019 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Roslan-Karasińska

Protokolant: st. sekr. sądowy Dominika Kołpa

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 1 kwietnia 2019 r. w Warszawie

sprawy (...) RACHUNKOWOŚCI Sp. z o.o. z siedzibą w W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W.

o ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne
z udziałem D. K. i K. K.

na skutek odwołania (...) RACHUNKOWOŚCI Sp. z o.o. z siedzibą w W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 16 stycznia 2017r. znak:(...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 16 stycznia 2017r. znak: (...) w ten sposób, że stwierdza, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne D. K. jako osoby wykonującej pracę na podstawie umowy o pracę na rzecz (...) RACHUNKOWOŚCI Sp. z o.o. z siedzibą w W. za okres od stycznia 2014 r. do września 2014 r. nie podlega podwyższeniu w związku z wykonywaniem pracy na podstawie umowy zlecenia zawartej z K. K.,

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. na rzecz (...) RACHUNKOWOŚCI Sp. z o.o. z siedzibą w W. kwotę 3 600 zł (trzy tysiące sześćset) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

(...) Rachunkowości Sp. z o.o. z siedzibą w W. w dniu 21 lutego 2017 r. złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 16 stycznia 2017r., znak: (...)w przedmiocie określenia wysokości składek na Fundusz Pracy za ubezpieczonych wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek KK (...) K. K. i jednocześnie zatrudnionych na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) Rachunkowości Sp. z o.o. z siedzibą w W. (odwołanie z dnia 21 lutego 2017 r. k. 2 -7 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 31 marca 2017 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.** wniósł o jego oddalenie.

W piśmie procesowym z dnia 25 stycznia 2018 r. organ rentowy wyjaśnił, że wskazane w decyzji znak: (...) składki na Fundusz Pracy dotyczą wyłącznie osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek KK (...) K. K. i jednocześnie zatrudnionych na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) Rachunkowości Sp. z o.o. z siedzibą w W.. Kwoty składek dotyczą ubezpieczonych: M. B., K. G., P. G., T. G., D. K., P. K., B. N., E. R., P. Ś., A. W. (1), E. W. (odpowiedź na odwołanie z dnia 31 marca 2017 r. k. 13 – 15 a.s., pismo procesowe z dnia 25 stycznia 2018 r. k. 76 – 77 a.s.).

Postanowieniem z dnia 8 października 2018 r. Sąd zawiesił na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 k. p. c. częściowo postępowanie w sprawie w zakresie odwołania (...) Rachunkowości Sp. z o.o. z siedzibą w W. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 16 stycznia 2017 r. znak (...) w zakresie postępowania – ustalenie podstawy wymiaru składek na Fundusz Pracy (postanowienie z dnia 8 października 2018 r. k. 122 a.s.).

Na rozprawie w dniu 1 kwietnia 2019 r. Sąd postanowił wyłączyć ze sprawy niniejszej sprawę zawieszoną w zakresie odwołania (...) Rachunkowości Sp. z o.o. z siedzibą w W. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 16 stycznia 2017r., znak: (...) w zakresie postępowania – ustalenia podstawy wymiaru składek na Fundusz Pracy (protokół z rozprawy z dnia 1 kwietnia 2019 r. k. 167 a.s.).

(...) Rachunkowości Sp. z o.o. z siedzibą w W. w dniu 21 lutego 2017 r. złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 16 stycznia 2017r., znak: (...) w przedmiocie określenia wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne D. K.. Zaskarżonej decyzji pełnomocnik odwołującej się spółki zarzucił naruszenie:

1. art. 77 § 1 k.p.a. poprzez nieuwzględnienie przy wydawaniu decyzji korekt złożonych przez spółkę w toku postępowania oraz związanych z nimi wpłat, co doprowadziło do wydania wadliwego rozstrzygnięcia;

2. art. 77 § 1 k.p.a. oraz art. 80 k.p.a. poprzez przyjęcie przez organ rentowy, że w okresie objętym zaskarżonymi decyzjami:

a) osoba ubezpieczona będąc pracownikiem spółki oraz w tym czasie zleceniobiorcą firmy (...) wykonywały jako zleceniobiorca KK (...) pracę na rzecz spółki w sytuacji, gdy nie ma to oparcia w zebranych materiale dowodowym i nie jest zgodne ze stanem faktycznym;

b) jedynym kontrahentem firmy (...) jest odwołująca się spółka, w sytuacji,

gdy zaprzecza temu zebrany materiał dowodowy i nie jest to zgodne ze stanem faktycznym co doprowadziło do stwierdzenia, że odwołująca się spółka jest zobowiązana do opłacenia składek na ubezpieczenia wskazane w decyzji, w wysokości wynikającej z ustaleń kontroli, a nie ze złożonych korekt.

W oparciu o powyższe pełnomocnik odwołującej się wniósł o uchylenie decyzji w całości oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz (...) Rachunkowości Sp. z o.o. kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu odwołania pełnomocnik odwołującej się spółki wskazał, że u podstaw zaskarżonej decyzji legły błędne wnioski, które nie mają żadnego oparcia w materiale dowodowym. W toku postępowania wyjaśniającego spółka zobowiązała swoich pracowników do udzielenia informacji dotyczących ewentualnego wykonywania pracy na rzecz spółki w ramach umów cywilnoprawnych zawartych z podmiotami trzecimi. Z poczynionych ustaleń wynikało, że niektórzy pracownicy spółki wykonywali na jej rzecz pracę w ramach stosunków cywilnoprawnych. Spółka zwróciła się również do KK (...) K. K. z prośbą o udzielenie podobnych informacji. Na tej podstawie dokonała korekt w Kompleksowym Systemie Informatycznym ZUS za okres od stycznia 2013r. do lutego 2016r. i dokonała stosownych opłat. Pełnomocnik wyjaśnił również, że KK (...) K. K. wykonywała na rzecz spółki usługi, zaś niektórzy spośród pracowników spółki byli jednocześnie zleceniobiorcami K. K., nie ma jednak żadnego dowodu potwierdzającego, że osoby ubezpieczone wykonywały pracę w ramach stosunku cywilnoprawnego na rzecz spółki (odwołanie z dnia 21 lutego 2017 r. k. 2 -5 akt VII U 914/17).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 31 marca 2017 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W.** wniósł o jego oddalenie oraz o zasądzenie od odwołującej się spółki na rzecz organu rentowego kosztów procesu według norm przepisanych.

Uzasadniając swe stanowisko organ rentowy wyjaśnił, że ubezpieczona w okresie objętym zaskarżoną decyzją ZUS była pracownikiem odwołującej się spółki oraz jednocześnie zawierali umowy cywilnoprawne z podmiotem trzecim, tj. K. K., prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą (...). Podobne umowy zlecenia zawierali z tym samym przedsiębiorcą także inni pracownicy spółki. Pomiedzy spółką, a K. K. nie doszło do zawarcia pisemnej umowy na wykonanie usług. Zgodnie z zeznaniami prezesa (...) Rachunkowości Sp. z o.o., firma (...) świadczy usługi głównie w zakresie wprowadzania dokumentów do systemów księgowych i zakres prac wykonywanych w ramach umów zlecenia był ustalany każdorazowo w miesiącu. Zleceniobiorcy, będący jednocześnie pracownikami spółki, wykonywali w ramach realizacji umów czynności w zakresie wprowadzania danych do systemu komputerowego, inwentaryzacji, kontroli stanów magazynowych, magazynowania dokumentów, a prace te były wykonywane po godzinach pracy w spółce. Zdaniem organu rentowego wyłącznym beneficjentem tych prac był pierwotny pracodawca, tj. (...) Rachunkowości Sp. z o.o., co znajduje potwierdzenie w wyjaśnieniach pracowników uzyskanych w toku kontroli przeprowadzonej u ww. płatnika składek. ZUS ustalił, że D. K. wykonując umowę zawartą z K. K., wykonywała prace związaną z archiwizacją i magazynowaniem danych oraz czynności polegające na wprowadzeniu dokumentów do systemów księgowych spółki, a rezultaty wykonywanej pracy przejmowała wyłącznie odwołująca się spółka.

W opisanych okolicznościach organ rentowy stwierdził, że ubezpieczona powinna podlegać normie prawnej art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a więc jej wynagrodzenie osiągnięte z umowy cywilnoprawnej powinno zostać doliczone do podstawy wymiaru składek z tytułu zatrudnienia w odwołującej się spółce, stosownie do dyspozycji art. 18 ust. 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (odpowiedź na odwołanie k. 12 – 13).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Rachunkowości spółka z o.o. z siedzibą w W. powstała w 2002 roku.

W ramach działalności spółka świadczy usługi z zakresu księgowości, przede wszystkim prowadzenie ksiąg rachunkowych, obejmujące księgowanie dokumentów, sporządzanie deklaracji podatkowych, sprawozdań finansowych i raportów okresowych. Realizowane są również usługi kadrowo-płacowe. Spółka nie wykonuje natomiast usług obejmujących czynności związane z wprowadzaniem, segregacją i archiwizacją danych księgowych. W skład zarządu spółki wchodzi G. K. oraz P. B., który jest wiceprezesem zarządu spółki i jednocześnie większościovym udziałowcem (90 udziałów o wartości 45.000 zł) (odpis z KRS, k. 9 – 9 verte a.s., zeznania P. B., k. 119 - 120 a.s.).

Jednym z kontrahentów (...) Rachunkowości sp. z o.o. jest K. K., która od października 2007 r. prowadzi działalność gospodarczą pod firmą (...) i zajmuje się między innymi archiwizowaniem danych, prowadzeniem inwentaryzacji magazynów oraz wprowadzaniem do systemu różnych dokumentów. Początki tej działalności były związane ze współpracą z P. B. i polegały na realizowaniu usług dla (...) Rachunkowości sp. z o.o. w zakresie wprowadzania do systemu komputerowego dokumentów księgowych takich jak faktury i wyciągi bankowe. Współpraca między KK (...) i (...) nie została sformalizowana. Nie została sporządzona pisemna umowa. Ustalenia dotyczące współpracy były dokonywane ustnie między K. K. i P. B.. P. B. w imieniu (...) Rachunkowości sp. z o.o. zlecał K. K. wykonanie różnych prac i pod koniec miesiąca zainteresowana wystawiała spółce faktury. Kwoty, na które one opiewały, były różne, zależne od ilości zrealizowanych prac (zeznania K. K., k. 118 - 119 a.s., zeznania P. B., k. 119 - 120 a.s., odpis z (...), k. 23 akt kontroli ZUS).

Na początku działalności zainteresowana zajmowała się wprowadzaniem danych osobiście. Z upływem czasu zwiększyła się ilość pracy zlecanej jej przez (...), w efekcie czego w 2008 r. nastąpiło zatrudnienie trzech pracowników na podstawie umów o pracę, którzy wciąż pracują w KK (...). Poza tym z biegiem czasu K. K. nawiązywała nowe kontakty, częściowo za pośrednictwem P. B., który polecał KK (...) swoim kontrahentom, którzy poszukiwali podmiotów świadczących usługi z zakresu wprowadzania danych księgowych. W wyniku tego zainteresowana zaczęła

zdobywać kolejnych klientów i jej firma zaczęła się rozwijać. W ofercie firmy pojawiły się nowe usługi z zakresu m.in. inwentaryzacji, archiwizacji danych oraz mapowania kont (zeznania K. K., k. 118 - 119 a.s., zeznania P. B., k. 119 - 120 a.s.).

W związku z rozwojem firmy (...) zaczęła poszukiwać dodatkowych pracowników. Już w 2013 r. zaczęła zwracać się do osób zatrudnionych w (...) Rachunkowości sp. z o.o. z propozycją współpracy na podstawie umów zlecenia. Taką propozycję współpracy otrzymała także m.in. D. K. (zeznania K. K., k. 118 - 119 a.s.).

D. K. jest zatrudniona w (...) Rachunkowości sp. z o.o. jako główna księgowa na podstawie umowy o pracę od lutego 2007 r. W ramach obowiązków pracowniczych ubezpieczona sporządza raporty przeznaczone do publikacji na Giełdzie Papierów Wartościowych, są to raporty finansowe sporządzone zgodnie z międzynarodowymi standardami sprawozdawczości finansowej oraz sporządza audyty. W ramach obowiązków pracowniczych D. K. nie zajmuje się księgowością uproszczoną jako formą rachunkowości. Zadania te są wykonywane osobiście jedynie przez D. K., poza nią nikt nie zajmuje się sporządzaniem raportów finansowych (zeznania D. K. k. 117 – 118 a.s., zeznania P. B., k. 119 - 120 a.s.).

W ramach umowy zlecenia podpisanej przez D. K. z KK (...) K. K. w 2014 r. ubezpieczona prowadziła uproszczoną księgowość firmy, tj. księgę przychodów i rozchodów. Czynności te ubezpieczona wykonywała w programie księgowym R. należącym do K. K. u siebie w domu i na swoim komputerze, wieczorami, po zakończeniu pracy w (...) Rachunkowości sp. z o.o. (zeznania D. K. k. 117 – 118 a.s., zeznania K. K., k. 118 - 119 a.s.).

Oprócz D. K. dla K. K., na podstawie umów zlecenia, pracowali również inni pracownicy spółki (...), w tym m.in. M. B., K. G., P. G., T. G., P. K., B. N., E. R., P. Ś., A. W. (1), E. W. – łącznie 12 osób. P. B. wiedział, że część pracowników odwołującej się spółki nawiązała umowy zlecenia z KK (...) (zeznania P. B., k. 119 - 120 a.s., protokół kontroli – akta kontroli ZUS).

Pismem z dnia 29 marca 2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W. zawiadomił K. K. o zamiarze wszczęcia kontroli w zakresie prawidłowości i rzetelności obliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek, do których pobierania obowiązany jest Zakład, ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych i wypłacania tych świadczeń oraz dokonywania rozliczeń z tego tytułu, prawidłowości i terminowości opracowywania wniosków o świadczenia emerytalne i rentowe oraz wystawiania świadczeń lub zgłaszania danych dla celów ubezpieczeń społecznych. W toku kontroli organ rentowy przesłuchał P. K., któremu K. K. udzieliła upoważnienia do reprezentowania KK (...) podczas kontroli, a także inne osoby pracujące w KK (...) na podstawie umów zlecenia, tj. M. B., E. W. i A. W. (1). Dodatkowo organ rentowy przeprowadził dowody z umów zlecenia zawieranych przez K. K. z pracownikami (...) Rachunkowości sp. z o.o. oraz z kart wynagrodzeń. Dokonał również kontroli w siedzibie (...) Rachunkowości sp. z o.o., po której w dniu 5 maja 2016r. został sporządzony protokół. Zawarto w nim następujące wnioski:

- płatnik składek KK (...) K. K. zawierała umowy zlecenia

z osobami zatrudnionymi na podstawie umów o pracę w (...) Rachunkowości sp. z o.o. z siedzibą w W.: M. B., A. D., K. G., P. G., T. G., D. K., P. K., B. N., E. R., P. Ś., A. W. (1) i A. W. (2);

- praca na podstawie umów zleceń zawartych przez płatnika składek KK (...) wykonywana przez wymienionych była świadczona na rzecz płatnika składek (...) Rachunkowości sp. z o.o., z którą osoby te pozostawały w stosunku pracy;
- do naliczenia należnych składek zobowiązany jest podmiot, na rzecz którego praca była faktycznie wykonywana, a więc (...) Rachunkowości sp. z o.o.

(zawiadomienie o zamiarze wszczęcia kontroli, k. 5 akt kontroli ZUS, protokoły przesłuchania, k. 35-58 akt kontroli ZUS, protokół kontroli, akta kontroli ZUS, zeznania P. B., k. 119 - 120 a.s.).

Po przeprowadzeniu kontroli oraz w oparciu o jej wyniki Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał w dniu 16 stycznia 2017r. kilkanaście decyzji, w których wynagrodzenie uzyskiwane przez osoby zatrudniane na podstawie umów zlecenia w KK (...) K. K., będące jednocześnie pracownikami (...) Rachunkowości sp. z o.o., zostało uwzględnione do podstawy wymiaru składek uiszczanych przez ww. spółkę. W decyzji nr (...) organ rentowy stwierdził, że podstawa wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne D. K. jako osoby wykonującej pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek KK (...) K. K. i jednocześnie zatrudnionej na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) Rachunkowości sp. z o.o. wynosi:

Miesiąc/rok	Podstawa wymiaru składek	Składka na ubezpieczenie zdrowotne	
(...) emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe	Ubezpieczenie zdrowotne		
(...)	7.493,02 zł	6.465,73 zł	581,92 zł
(...)	9.272,16 zł	8.000,95 zł	720,09 zł
(...)- (...)	9.864,45 zł	8.512,03 zł	766,08 zł

(decyzja ZUS z 16 stycznia 2017r. akta organu rentowego).

Po kontroli przeprowadzonej przez ZUS K. K. zaprzestała współpracy z pracownikami (...) Rachunkowości sp. z o.o. (zeznania K. K., k. 118 - 119 a.s., zeznania P. B., k. 119 - 120 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o zebrany w toku postępowania materiał dowodowy, obejmujący zeznania stron oraz dokumenty dołączone do akt sprawy, akt rentowych oraz akt kontroli ZUS.

Powołane w stanie faktycznym dowody z dokumentów zostały przez Sąd ocenione jako wiarygodne, gdyż ich treść nie budziła zastrzeżeń i strony ich nie kwestionowały. Również zeznania stron były spójne i korespondowały ze sobą oraz z pozostałym, zebrany w sprawie materiałem dowodowym. Zainteresowana K. K. oraz reprezentujący odwołującą się spółkę (...) wskazali okoliczności dotyczące współpracy między (...) Rachunkowości sp. z o.o. a KK (...), w tym również kwestie związane z zatrudnianiem pracowników. Z kolei ubezpieczona D. K. przedstawiła czynności wykonywane w ramach umów zlecenia zawieranych z K. K.. Ich relacje były zbieżne i nie budziły wątpliwości, dlatego Sąd dał im wiarę.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

(...) Rachunkowości sp. z o.o. od decyzji z dnia 16 lutego 2017 r. znak: (...) było zasadne.

Kwestią sporną w rozpatrywanej sprawie było rozstrzygnięcie, czy trafne jest stanowisko organu rentowego, że przychód osiągnięty przez ubezpieczonych z tytułu wykonywania pracy na podstawie umów zlecenia zawartych z K. K. stanowi dla (...) Rachunkowości sp. z o.o. podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalno – rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne za okresy i w kwotach szczegółowo opisanych w kontrolowanych decyzjach. Aby tę kwestię rozstrzygnąć, należało dokonać szczegółowej wykładni przepisów ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016r., poz. 963 z późn. zm.) zwanej dalej „ustawą systemową”. Najistotniejszy z przepisów, którego interpretacja jest w sprawie kluczowa, to art. 8 ust. 2a ustawy systemowej.

Stanowi on, że za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy zlecenia, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

W literaturze i orzecznictwie zgodnie przyjmuje się, że zacytowany przepis rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych. Został on wprowadzony do porządku prawnego od dnia 30 grudnia 1999r., a poprzedzał go art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 19 grudnia 1975r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (tekst jedn.: Dz. U. z 1995r., Nr 65, poz. 333 ze zm.) mówiący o tym, że dochód z tytułu wykonywania umowy zawartej ze zleceniodawcą, u którego osoba wykonująca umowę jest równocześnie pracownikiem, traktuje się w zakresie ubezpieczeń społecznych jako wynagrodzenie z tytułu zatrudnienia, niezależnie od okresu, na który umowa była zawarta oraz wymiaru czasu pracy w ramach stosunku pracy. W tamtym stanie prawnym Sąd Najwyższy traktował dodatkowe umowy zawierane z pracownikami zatrudnionymi w pełnym wymiarze czasu pracy, przewidujące wykonywanie po godzinach pracy tego samego rodzaju, co określony w umowie o pracę, jako umowy uzupełniające umowę o pracę z konsekwencją łącznego traktowania przychodów jako podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 1994r., I PZP 13/94, OSNAPiUS 1994/3/39).

Nowością jest uzupełnienie stanów faktycznych podległych regulacji art. 8 ust. 2a ustawy systemowej o takie, w których pracownik zawiera umowę cywilną z podmiotem powiązany z pracodawcą w ten sposób, że w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy (art. 8 ust. 2a in fine). Interpretowanie rationis legis tej regulacji jako przeciwdziałanie nieuczciwym praktykom i doszukiwanie się zamiaru unikania świadczeń na fundusze ubezpieczeń społecznych jest uzasadnione, jednak zbiektywizowana treść tego przepisu wyraźnie się od nich odrywa. Jak zaakcentował Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 kwietnia 2017r. (I UK 182/16, Lex nr 2279009), przy stosowaniu tego przepisu nie ma znaczenia zamiar obejścia prawa przez pracodawcę (płatnika), pracownika lub stronę umowy cywilnej, trzecią dla tego stosunku, lecz istotne jest zaistnienie zdarzeń opisanych w hipotezie, zgodnie z którą pracodawca, na którego rzecz pracownik wykonuje pracę na podstawie umowy zawartej z podmiotem trzecim, pozostaje z tym pracownikiem w stosunku prawnym uzasadniającym objęcie tego pracownika ubezpieczeniami społecznymi na podstawie art. 8 ust. 2a ustawy. Tak też definicja ustalona w art. 4 pkt 2 lit. a ustawy systemowej określa płatnika składek jako pracodawcę w stosunku do pracowników oraz jako jednostkę organizacyjną lub osobę fizyczną pozostającą z inną osobą w stosunku prawnym uzasadniającym objęcie tej osoby ubezpieczeniami społecznymi. To właśnie powiązanie ze względu na wykonywanie przez jego pracownika cudzej umowy cywilnej czyni go płatnikiem składek w sposób określony w art. 18 ust. 1a tej ustawy.

Ze względu na posłużenie się w art. 8 ust. 2a ustawy szerokim pojęciem "pracownik", stosunek pracy łączący pracodawcę z pracownikiem stanowi wyłączny tytuł ubezpieczenia, który pochłania dodatkowo stosunek cywilnoprawny. Osoba wykonująca pracę na rzecz swego pracodawcy na podstawie umów cywilnych podlega obowiązkowo ubezpieczeniu społecznemu jako pracownik i na tym kwestia jej ubezpieczenia się wyczerpuje (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 marca 1997r., I PKN 43/97, OSNAPiUS 1997/24/494, z dnia 3 kwietnia 2014r., II UK 399/13, niepubl. i z dnia 6 lutego 2014r., II UK 279/13, niepubl.). Z tych tytułów nie powstaje obowiązek ubezpieczenia społecznego, a także problem zbiegu ubezpieczeń regulowany w art. 9. W teorii nazywane jest to rozszerzeniem definicji pracownika. Uznaje się, że w tym przepisie pojęcie pracownika jest rozszerzone na jego dalszą aktywność w ramach umowy cywilnoprawnej, jeżeli w jej ramach świadczy pracę na rzecz swojego pracodawcy. Także więc w zakresie tej sfery aktywności uznawany jest - na potrzeby ubezpieczeń społecznych - za pracownika tego właśnie pracodawcy i pracodawca jest płatnikiem składek z tego tytułu (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009r., II UZP 6/09, OSNP 2010 nr 3-4, poz. 46 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 22 lutego 2010r., I UK 259/09, niepubl., z dnia 11 maja 2012r., I UK 5/12, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 117, z dnia 18 października 2011r., III UK 22/11, OSNP 2012 nr 21-22, poz. 266, z dnia 18 marca 2014r., II UK 449/13, niepubl. i z dnia 3 kwietnia 2014r., II UK 399/13, niepubl.).

Kluczowe jest jednak, aby osoba będąca pracownikiem związanym stosunkiem pracy z danym pracodawcą, jednocześnie świadczyła na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej. Przez wykonywanie pracy "na rzecz" pracodawcy w rozumieniu powołanego przepisu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej należy rozumieć "uzyskiwanie" przez

pracodawcę "rezultatu pracy", w tym znaczeniu, że musi istnieć bezpośredni związek między korzyścią pracodawcy, która jest wymierna i związana z realizacją celów statutowych, a pracami wykonywanymi przez jego pracowników na podstawie umów cywilnoprawnych zawieranych z innym podmiotem (uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009r., II UZP 6/09, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2010r., I UK 259/09 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2010r., I UK 54/09). Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 18 grudnia 2012r. (III AUa 1031/12) odnosząc się do zwrotu "wykonuje pracę na rzecz pracodawcy" wskazał, że użyty w art. 8 ust. 2a ustawy zwrot "działać na rzecz" został użyty we wskazanym przepisie w innym znaczeniu niż w języku prawa, w którym działanie "na czyjąś rzecz" może się odbywać w wyniku istnienia określonej więzi prawnej czy stosunku prawnego. Stosunkiem prawnym charakteryzującym się działaniem na rzecz innego podmiotu jest stosunek pracy, do którego istotnych cech należy działanie na rzecz pracodawcy. Również wykonujący zlecenie „działa na rzecz zleceniodawcy”.

W kontekście przepisu art. 8 ust. 2a ustawy zwrot ten opisuje zatem sytuację faktyczną, w której należy zastosować konstrukcję uznania za pracownika. Jest nią istnienie trójkąta umów, tj.:

- 1) umowy o pracę,
- 2) umowy zlecenia między pracownikiem a osobą trzecią i
- 3) umowy o podwykonawstwo między pracodawcą i zleceniodawcą.

Pracodawca w wyniku umowy o podwykonawstwo przejmuje w ostatecznym rachunku rezultat pracy wykonanej na rzecz zleceniodawcy, przy czym następuje to w wyniku zawarcia umowy zlecenia/świadczenia usług z osobą trzecią oraz zawartej umowy cywilnoprawnej między pracodawcą i zleceniodawcą (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 23 lutego 2017r., III AUa 838/16).

Odnosząc powyższe rozważania do okoliczności niniejszej sprawy należy podkreślić, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych na skutek przeprowadzonych kontroli ustalił, że ubezpieczona D. K. będąca pracownikiem (...) Rachunkowości sp. z o.o., wykonywała w ramach umów zlecenia zawartych z KK (...) K. K. pracę na rzecz odwołującej się spółki. Kwestionując powyższe stanowisko odwołująca się spółka wskazała, że D. K. w ramach umów zlecenia z innym podmiotem nie wykonywała pracy na jej rzecz. W związku z powyższym rozpoznając przedmiotową sprawę Sąd – przy uwzględnieniu wskazanych regulacji prawnych - analizował, czy organ rentowy prawidłowo uwzględnił do podstawy wymiaru składek D. K., jako pracownika spółki (...), przychód uzyskiwany przez nią z tytułu umów zlecenia.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy potwierdził stanowisko strony odwołującej się, a mianowicie, że D. K. jako pracownik (...) Rachunkowości sp. z o.o., w 2014 r. wykonując równoległe pracę na podstawie umów zlecenia zawieranych z K. K., nie świadczyła wszystkich czynności na rzecz pracodawcy. Ze złożonych zeznań oraz dokumentów jasno wynika, że K. K. prowadząca działalność gospodarczą pod firmą (...), korzystała z usług różnych osób zatrudnionych w odwołującej się spółce, nie tylko świadczonych przez D. K.. Okoliczności te częściowo wypełniały więc hipotezę art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, przy czym dla zastosowania tej regulacji, uwzględniając prezentowane wyżej poglądy judykatury, konieczne było stwierdzenie, że D. K. wykonując pracę na podstawie umów zlecenia zawartych z K. K. świadczyły pracę na rzecz swojego macierzystego pracodawcy – (...), a więc, że mimo przedstawionego wyżej uregulowania stosunków prawnych między stronami, rzeczywistym odbiorcą rezultatów pracy wykonywanej w ramach umowy zlecenia, była odwołująca się spółka. W ocenie Sądu w oparciu o wyniki przeprowadzonego postępowania dowodowego, nie udało się poczynić takich ustaleń.

W pierwszej kolejności Sąd zwrócił uwagę, że po dokonaniu analizy materiału dowodowego wyłania się obraz (...) oraz KK (...) jako dwóch odrębnych organizacyjnie, samodzielnych podmiotów, które łączy długoletnia współpraca. KK (...) powstała w październiku 2007 roku w wyniku propozycji współpracy złożonej K. K. przez P. B., która miała polegać na zleceniu zainteresowanej czynności z zakresu wprowadzania danych do systemu. Z biegiem czasu, ze względu na wzrost popytu na świadczone usługi, firma prowadzona przez K. K. rozwinęła się zarówno organizacyjnie, jak i w zakresie oferowanych usług. Zdarzało się, że klienci (...) Rachunkowości sp. z o.o., którzy zwracali się do spółki z pytaniem o możliwość wykonania usług archiwizacyjnych lub związanych z wprowadzaniem danych do systemu, byli

przez P. B. kierowani do KK (...), a K. K. podejmowała z nimi współpracę i świadczyła usługi na ich rzecz. W efekcie tych działań (...) i KK (...), choć posiadały odrębne bazy własnych kontrahentów, obsługiwały również tych samych klientów bądź klientów powiązanych ze sobą organizacyjnie.

Odwołująca się spółka świadczy usługi z zakresu księgowości i zatrudniona przez nią ubezpieczona pracuje jako główna księgowa sporządza raporty przeznaczone do publikacji na Giełdzie Papierów Wartościowych, są to raporty finansowe sporządzone zgodnie z międzynarodowymi standardami sprawozdawczości finansowej oraz sporządza audyty. W ramach obowiązków pracowniczych D. K. nie zajmuje się księgowością uproszczoną jako formą rachunkowości. Z kolei w ramach umowy zlecenia podpisanej w 2014 r. przez D. K. z KK (...) K. K., ubezpieczona prowadziła uproszczoną księgowość firmy, tj. księgę przychodów i rozchodów. Czynności te ubezpieczona wykonywała w programie księgowym R. należącym do K. K. u siebie w domu i na swoim komputerze, wieczorami, po zakończeniu pracy w (...) Rachunkowości sp. z o.o.

Niewątpliwie zakres poszczególnych czynności, jakie ubezpieczona wykonywała dla KK (...) K. K., różnił się więc od obowiązków wynikających z umów o pracę łączącej ją z odwołującą się spółką.

Powyższe okoliczności miały dla Sądu znaczenie o tyle, że odwołująca się spółka nie odnosiła korzyści w wyniku tych prac, które były realizowane na podstawie umów cywilnych. Nie była to korzyść finansowa, ponieważ zapłata za wykonane czynności była realizowana przez kontrahentów bezpośrednio na rzecz K. K.. Trudno mówić też o korzyści innego rodzaju, ponieważ zakres prac ubezpieczonej nie był objęty przedmiotem działalności spółki i nie był objęty przedmiotem umów, jakie spółka podpisała z tymi podmiotami, z którymi współpracowała K. K..

W ocenie Sądu, w oparciu o zebrany w sprawie materiał dowodowy, nie ma żadnych wątpliwości co do braku jakichkolwiek korzyści po stronie (...), jakie miałyby powstać na skutek wykonywania przez D. K. umów zlecenia na rzecz KK (...).

W ocenie Sądu, ustalenia organu rentowego w zakresie faktycznego wykonywania pracy przez ubezpieczoną w ramach umów cywilnoprawnych zawieranych z KK (...), która to praca miała stanowić faktyczną korzyść dla (...) Rachunkowości sp. z o.o., stanowiące podstawę wydanej decyzji, nie znalazły potwierdzenia również w dowodach zebranych w toku przeprowadzonej przez ZUS kontroli. Protokół z tej kontroli bazuje właściwie tylko na zeznaniach (protokołach przesłuchania) zaledwie czterech pracowników odwołującej się spółki, którzy zawierali umowy zlecenia z KK (...), na kopiach umów zlecenia zawartych z tymi oraz innymi pracownikami (...) oraz na informacjach o uzyskanym z tego tytułu wynagrodzeniu. Choć Sąd Okręgowy nie jest władny do weryfikowania kontroli przeprowadzanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, to trudno nie zauważyć, że zebrane w toku kontroli dowody w istocie nie dawały jednoznacznych podstaw do stwierdzenia, aby beneficjentem pracy świadczonej przez D. K. w ramach zawieranych przez nią umów zlecenia w ostatecznym rozrachunku było (...). Wykazana została odrębność obu podmiotów w zakresie przedmiotu działalności i rodzaju świadczonych usług na rzecz tych samych podmiotów, jak również w zakresie organizacyjnym, dotyczącym relacji z przełożonymi, zakresu powierzonych im obowiązków, miejsca świadczenia pracy czy też wypłaty wynagrodzenia. Całokształt tych okoliczności świadczy zatem o odrębności działań obu podmiotów i nie daje podstaw do stwierdzenia, by jakiegokolwiek czynności realizowane w ramach umów zlecenia miały przynieść korzyść stronie odwołującej się.

Mając na względzie powyższe okoliczności Sąd Okręgowy uznał odwołanie za zasadne. D. K. wykonując umowy zlecenia zawierane z KK (...) faktycznie świadczyła pracę na rzecz i korzyść tej firmy, a nie na rzecz zatrudniającej ją (...) Rachunkowości Sp. z o.o. Tym samym regulacja przewidziana w art. 8 ust. 2a u.s.u.s. nie znajdowała zastosowania w jej przypadku. W konsekwencji nie było podstaw, by zgodnie z art. 18 ust. 1 i 1a u.s.u.s. do podstawy wymiaru składek z tytułu zatrudnienia w odwołującej się spółce zaliczyć przychód uzyskany przez D. K. z tytułu pracy na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych z K. K..

Sąd uwzględniając odwołanie (...) zmienił zatem zaskarżoną decyzję dotyczącą D. K. poprzez stwierdzenie, że podstawa wymiaru składek nie podlega podwyższeniu w związku z wykonywaniem pracy na podstawie umów zlecenia z K. K.. Mając powyższe na względzie, Sąd na podstawie dyspozycji art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. mając na uwadze odpowiedzialność za wynik procesu. W niniejszej sprawie odwołanie podlegało uwzględnieniu, dlatego też organ rentowy został uznany za stronę przegrywającą sprawę. Sąd ustalił wysokość kosztów zastępstwa procesowego w oparciu o § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015r. poz. 1804 ze zm.) i zasądził od organu rentowego na rzecz odwołującej się spółki kwotę 3.600 zł.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć:

-(...)

- (...)

MW